

Parshat Noach
What Topped the Tower of Babel?

Simon Wolf

In the second half of this week's Parsha, there is a small story that is sandwiched between the enumeration of the descendants of Noach's children and the listing of the lineage of the ten generations from Shem until Avram.¹ It is a narrative about the Dor HaPilaga (דור הפלגה), the generation of the dispersion, or more famously known as the Tower of Babel (מגדל בבל). In context, it seems to be providing an explanation as to why it is that there are numerous nations and languages in the world, despite everyone descending from a single individual and family. On the surface, the story seems innocuous. The people, all speaking the same language and with a similar goal, embark on a project to build a city and a tower that reaches the heavens. God investigates that which man has undertaken with their unity of purpose and decides to intervene to scuttle the project by mixing up the languages of all those present and dispersing them. A simple, but seemingly benign story.

Surprisingly, Chazal ascribe all sorts of nefarious plans and intentions to the Dor HaPilaga. The Mishna describes the cities of Canaan, as being fortified to the heavens (דורות ובוצרות) (בשמים).⁹ Moreover, the Midrash actually points out that there were no survivors of the Flood because they engaged in the sin of theft and there was discord between them, whereas, all the builders of the Tower of Babel survived since they

support to the firmament in order to prevent a repeat of the Flood.³ The Gemara summarily dismisses these possibilities since it then would have made more sense to build the tower on a mountain top rather than in a valley.⁴ In addition, the Ibn Ezra points out that the builders were not fools to think that they could reach the heavens and that they were not fearful of a flood since Noach and his sons, the patriarchs of all those assembled, were present and had firsthand knowledge of God's commitment to never again bring a flood to destroy the world.⁵ Instead, the Gemara indicts them with blasphemy, idol worship and insurrection.⁶

The patent problem is that none of these suggestions are found in the text. This is corroborated by the Midrash Rabba opening its discussion of this narrative with an introductory disclaimer that the sin of the Dor Hamabul (דור המבול) is explicit in the text while the failure of the Dor HaPilaga (דור הפלגה) is never disclosed.⁷ The Rashbam takes it a step further and declares that according to the simple reading of the text, what did the Dor HaPilaga do wrong?⁸ If it is that they were building a tower whose pinnacle would reach the heavens, is that not the same way Moshe describes the cities of Canaan, as being fortified to the heavens (דורות ובוצרות) (בשמים).⁹ Moreover, the Midrash actually points out that there were no survivors of the Flood because they engaged in the sin of theft and there was discord between them, whereas, all the builders of the Tower of Babel survived since they

¹ ויהי כלה הארץ שפה אחת ודבָרִים אֶחָדִים: וַיְהִי בְנִסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בְקִעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הִבֵּה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לִשְׂרָפָה וְתִהְיֶה הַלְּבָנָה לְאֶבֶן וְהַחֲמֵר הִיָּה לָהֶם לְחֵמֶר: וַיֹּאמְרוּ הִבֵּהוּ נִבְנֶה־לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָנוּ שֵׁם כַּדְּנֹפֵץ עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: וַיֵּרָד יְקֹוֹק לִרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בְּנִי בְנֵי הָאָדָם: וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק הֵן עַם אֶחָד וְשִׂפְהָ אַחַת לְכָל־זֶה הֲחִלֵּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבְצָר מֵהֶם כָּל־אֲשֶׁר יִזְמֹנוּ לַעֲשׂוֹת: הִבֵּה גְרָדָה וְנַבְלָה שָׁם שִׁפְתֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא שִׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ: וַיִּפֹּץ יְקֹוֹק אֶתְכֶם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לְבִנְתֵי הָעִיר: עַל־כֵּן קָרָא שְׂמֵהּ בְּבֵל כִּי־שָׁם בְּבֵל יְקֹוֹק שִׁפְתֵי כָל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְצִיץ יְקֹוֹק עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: (בראשית י"א, ט)

² דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדין, שנאמר לא ידון רוחי באדם לעלם - לא דין ולא רוח. דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר ויפץ ה' אתם משם על פני כל הארץ (וכתיב ומשם הפיצם). ויפץ ה' אתם - בעולם הזה, ומשם הפיצם ה' - לעולם הבא (סנהדרין קז): ׀ וגם במשנה בבא מציעא ד, ב, כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו

³ ...אלא באו ונעשה לנו מגדל ונעשה עבודת כוכבים בראשו וניתן חרב בידה ותהא נראת כאלו עושה עמו מלחמה... ודברים אחרים שאמרו דברים חדים, אמרו אחת אלפי ותרי"ג שנה הרקיע מתמוטט ובאו ונעשה סמוכות אחד מן הצפון ואחד מן הדרום, ואחד מן המערב, וזה שכאן סומכו מן המזרח... (בראשית רבה לח,ו), ׀ ועיין רש"י בראשית י"א א ׀ וַיֹּאמְרוּ הִבֵּהוּ נִבְנֶה לָנוּ קְרָתָא וּמִגְדָּלָא וְיִרְשִׁיָּה מִטִּי עַד צִית שְׁמַיָא וְנַעֲבֹד לָנוּ סִגְדוּ בְּרִישִׁיָּה וְנִשְׂנוּ חֲרָבָא בִּידֵהּ וְתִהְיֶה עֲבָדָא לְקִיבְלָה סְדְרֵי קְרָבָא קָדָם עַד לֹא נִתְבַּדַּר מַעְלֵי אֲנָפֵי אֶרְעָא: (תרגום יונתן י"ד, ט)

⁴ מאי עבוד? אמרי דבי רבי שילא: נבנה מגדל ונעלה לרקיע, ונכה אותו בקרדומות, כדי שיזובו מימיו, מחכו עלה במערבא: אם כן ליבנו אחד בטורא! (סנהדרין קט).

⁵ ...ואלה בוני המגדל לא היו טפשים שיחשבו לעלות אל השמים, גם לא פחדו מהמבול, כי נח ובניו שנשבע להם השם שם היו, וכלם סרים אל משמעתם, כי בניהם היו. (אבן עזרא י"ג), ׀ והנה אין ספק כי נח ויפת היו עמהם, והם אנשי המגדל ביניהם (שם) ׀ אבן עזרא שיטה אחרת) ׀ ועיין במהרש"א סנהדרין קט: שחולק... אלא שהם יראו לנפשם שלא יביא הקדוש ברוך הוא מבול עליהם כמו שעשה לדור אנוש ולדור המבול ולא האמינו בשבועתו...

⁶ אמר רבי ירמיה בר אלעזר: נחלקו לשלש כיתות, אחת אומרת: נעלה ונשב שם, ואחת אומרת: נעלה ונעבוד עבודה זרה, ואחת אומרת: נעלה ונעשה מלחמה. זו שאומרת נעלה ונשב שם - הפיצם ה', וזו שאומרת נעלה ונעשה מלחמה - נעשו קופים ורוחות ושידים וליילין, וזו שאומרת נעלה ונעבוד עבודה זרה - כי שם בלל ה' שפת כל הארץ. תניא, רבי נתן אומר: כולם לשם עבודה זרה נתכונו, כתיב הכא נעשה - לנו שם, וכתיב התם ושם אלהים אחרים לא תזכיר, מה להלן עבודה זרה - אף כאן עבודה זרה. (סנהדרין קט: ובתנחומא פרשת נח יח) ׀ ...ולדעת רבי ירמיה נחלקו לג' כיתות אחת אומרת נלך ונשב שם שאף אם יביא מבול לא יגיע אלינו מרוב גובהו של המגדל ואחת אומרת נלך ונעבוד ע"ז שם כי זה המגדל יהיה לנו כדי שנהיה בחבור וקבוץ אחד ואף אם נעבוד ע"ז לא יביא אלינו עונש מבול... וזו שאומרת נעשה מלחמה הוסיפה לחטוא לא כל הימנו שיבור לו העליונים ולנו התחתונים אלא נשים ע"ז בראשו וניתן חרב בידו כו' עיין בבראשית רבה והיה העונש להם במדה שהאומרת נעלה ונשב שם הורידם והפיצם ה' בכל העולם ושארם נעשה מלחמה נעשו קופין כו' שגם מקום התחתונים לא ניתן להם כראוי לבני אדם ולזו הכת אין ראייה מהכתוב ואולי כי בקבלה היה להם כי העינים רבים מבני אדם משונים באיים רחוקים באו מדור הפלגה בחטאם ושאומרת נעבוד ע"ז בקבוץ א' ושפה אחת בלל ה' וגו' וזו גם כן דעת ר"נ שאמר אמ"ר אלעזר לא נתכונו לשם ע"ז ויעיין פירוש"י בחומש (מהרש"א ח"א שם) ׀ אלא אמ"ר אלעזר לא נתכונו לרקיע כלל אלא כדי שיהא להן מקום גבוה לדור בו מפני ג' דברים אחד ליישב במקום גבוה כדי שלא יהא נח ליכבש ואח' כדי לעלות ולעשות מלחמה משם בכל חרבותיהם ואחד כדי לעבוד שם ע"ג שכן דרך עובדי ע"ג לברור להן מקום גבוה כדכתיב על ההרים הרמים: (רד"ק בראשית י"ד, ט)

⁷ מעשה דור המבול נתפרש, מעשה דור הפלגה לא נתפרש (בראשית רבה לח,ו), ׀ נבנה מגדל כו'. לפי שחטא דור הפלגה אינו מפורש בהדיא מה היא ולהכי אהא דקתני אין להם חלק לעוה"ב בעי מה עביד דאיעניש כ"ו... (מהרש"א ח"א סנהדרין קט).

⁸ לפי הפשט מה חטאו דור הפלגה? אם מפני שאמרו וראשו בשמים, הא כתיב ערים גדולות ובוצרות בשמים? ... (רשב"ם בראשית י"ד, ט) ׀ ואל תתמה על מלת וראשו בשמים, כי הנה כן דבר משה ערים גדולות ובוצרות בשמים... (אבן עזרא בראשית י"ג), ׀ וראשו בשמים - ר"ל שיהיה המגדל גבוה, כמו ערים גדולות ובוצרות בשמים ר"ל בגובה האויר: (רד"ק בראשית י"ד, ט)

⁹ אָנְהוּ אֲנַחְנוּ עֲלֵינוּ אֲחִינוּ הַמָּסוּ אֶת־לְבָבָנוּ לְבָנוּ אֶל־מִצְרַיִם עִרְוַת גְּדֻלַּת וּבִצּוֹרַת בְּשָׂמַיִם וְגַם־בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם: (דברים א, כח) ׀ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתָהּ עֹבֵר הַיּוֹם אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא לְאֶרֶץ גְּדֻלִים וְעֲצִימִים מִמֶּךָ עִרְוַת גְּדֻלַּת וּבִצּוֹרַת בְּשָׂמַיִם: (שם ט, א)

acted out of camaraderie, love and unity.¹⁰ Therefore, the Ibn Ezra concludes that the Dor HaPilaga did not sin.¹¹ Unbeknownst to them, their plans conflicted with God's intent and for their own benefit God disperses them throughout the land.¹²

On the other hand, the remainder of the exegetes follow the lead of Chazal and assume that the Dor HaPilaga did act improperly. This begs the obvious question as to what God found so objectionable about their plan and where is that found in the Torah. In describing the initiative to build the city and the tower, the Torah relates the people's intent in engaging in this endeavor was to "let us make a name for ourselves; lest we be scattered throughout the world (וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שֵׁם פְּנֵי-כָל-הָאָרֶץ)." Both the Radak and Ibn Ezra see the two reasons given as a singular statement of purpose.¹³ They built the city in the plains of Shin'ar (שנער), a large expanse that could house everyone.¹⁴ The tower was akin to a lighthouse that served multiple purposes. Its considerable height allowed them to survey great distances to keep tabs on their flocks and animals. In addition, the light from the tower would be of assistance to those outside the inhabited areas. Lastly and most importantly, it also acted as a beacon so that those far off could always make their way back to the settlement and it would ensure that those in remote locations would remain aware of and drawn to their origins. The Ibn Ezra adds that the tower would also be a memorial to those who built it and remind the latter generations of the building prowess and the power and strength of vision and conviction of the founders.¹⁵ The Ramban sees this suggestion as preposterous since it is obvious that over time the population growth which was exponential would clearly exceed the capacity of any city or tower

that could be built and therefore it would be a futile endeavor.¹⁶

The Ramban instead focuses on the "let us make a name for ourselves (וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שֵׁם)" as being the key to understanding the subversive behavior of the Dor HaPilaga.¹⁷ As Rav Shamshon Raphael Hirsch points out, in a world with a limited population, who are all party to this endeavor, towards whom is this statement made? It can only be that they are looking to aggrandize their name at the expense of God's name.¹⁸ Therefore, as the Ramban notes, by the Mabul, the primary name of God that is utilized is Elokim (אלקים),¹⁹ the name that represents nature and strict justice. That is because the improprieties of the Dor HaMabul were sins of passion that met with complete annihilation. Whereas, by the Dor HaPilaga, only the Tetragrammaton name of God (יקוק), the name representing mercy, power and intervention in history, is found. That is because, the defiance of the generation was blasphemy directed against God and therefore God needed to exert his power mercifully, by dispersing the people, to rectify the situation.

The Rashbam, however, focuses on the other reason for their undertaking and suggests that the problem with the Tower of Babel stems from the people's determination not to be dispersed (פְּנֵי-כָל-הָאָרֶץ) which is evidenced by the subsequent quid pro quo intervention by God to scatter them throughout the world (וַיִּפֹּץ יְקוֹק אֶתֶּם) (מִשָּׁם עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ). This behavior was in violation of God's blessing to mankind²⁰ and command to Noach²¹ that they "be fruitful and multiply and inhabit the land (פּרוּ וּרבוּ וּמלאוּ אֶת אֶרֶץ הָאָרֶץ)".²² While the Ramban in Parshat Noach focuses on the "let us make a name for ourselves (וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שֵׁם)" as being the key problem, in Parshat Bereishit he notes a similar sentiment

¹⁰ אותן של דור המבול לא נשתיירה מהן פליטה ואלו של דור הפלגה נשתיירה מהם פליטה, אלא דור המבול על ידי שהיו שטופים בגזל שנא' (איוב כד) גבולות ישיגו עדר גזלו וירעו, לפיכך לא נשתייר מהן פליטה אבל אלו על ידי שהיו אוהבים זה את זה שנאמר ויהי כל הארץ שפה אחת לפיכך נשתיירה מהן פליטה (בראשית רבה לחו, ורש"י בראשית יא, ט)

¹¹ אם הסתכלנו דרך הפשט, ראינו כי לא נענשו אנשי דור הפלגה, רק שנפוצו על פני כל הארץ הפך מחשבתם... (אבן עזרא שיטה אחרת בראשית יא, ה)

¹² ...רק הפשט שרצו להיות במקום אחד. והשם הנכבד ראה בחכמתו שידורו בכל מקום. כי כן כתוב: ומלאו את הארץ, והם דברי משה. והם לא ידעו מחשבות השם (אבן עזרא שיטה אחרת בראשית יא, ה) \\ ...ואלה הבונים ראו בעצתם שלא יפרדו, והשם לא יעץ כן, והם לא ידעו (אבן עזרא בראשית יא, ג) והשם הפיצם, והוא טוב להם, וכן אמר ומלאו את הארץ (שם ז)

¹³ ונעשה לנו שם - כלומר אם יהיה לנו מקום גבוה בזאת העיר יהיה לכל אחד ממנו שם שאם יצא חוץ מגבול הזאת יזכור העיר וישבו אליה, או יזכר אחד לחברו מהיוצאים וישבו אליה, כי אם לא נעשה כן אולי נפוצ על פני כל הארץ שהיוצאים ממנו ישכחו החברה וישארו שם במקום לכתם, וישבו שם זה למזרח וזה למערב, זה לצפון וזה לדרום, וחברותינו תתפזר, נהיה נפוצים הנה והנה (רד"ק בראשית יא, ד)

¹⁴ הבה נבנה לנו עיר - העיר לשבת והמגדל להיות צופים משם למרחק לראות ענין מקניהם ובהמתם, וגם יהיה אור לרועים שינהגו מקניהם לרעות במדברות רחוק מהעיר ויהיה להם המגדל לאות וליסמן שידעו לשוב אל העיר (רד"ק שם)

¹⁵ ...גם יעמוד שםם אחריהם כל ימי המגדל (אבן עזרא בראשית יא, ג) \\ ...ונעשה לנו שם, שיראו הדור האחרון הבא אחרינו גבורתנו וכח מעשינו... (אבן עזרא שיטה אחרת בראשית יא, ה)

¹⁶ ...ואם כדבריהם יהיו טפשים, כי איך תהיה עיר אחת ומגדל אחד מספיק לכל בני העולם. או שמא היו חושבים שלא יפרו ושלא ירבו, וזרע רשעים יכרת (רמב"ן בראשית יא, ב)

¹⁷ ...אבל היודע פירוש שם, יבין כוונתם ממה שאמרו ונעשה לנו שם - וידע כמה השיעור שיזמו במגדל לעשותו, ויבין כל הענין, כי חשבו מחשבה רעה, והעונש שבא עליהם להפרידם בלשונו ובארצות מדה כנגד מדה, כי היו קוצצים בניעויות. (רמב"ן בראשית יא, ב)

¹⁸ ...מי האומר "נעשה לנו"? - כלל האנושות של אז! אולם, אם הכלל אומר "נעשה לנו שם", הוא יכול לומר זאת כלפי שני גורמים בלבד: כלפי הקל שעל גביו וכלפי היחיד הכפוף לו; שהרי מדובר בכלל כולו - ובצדו אין גורם שוה לו. ואי אפשר לפרש, שביקשו לעשות להם שם לדורות; שכן, סכנת פן נפוצ מתייחסת לזמן ההווה... (רש"י הירש בראשית יא, ד)

¹⁹ השם היה גם מופיע לגבי מחיית האדם וההצלה בזמן המבול אבל לא לגבי המבול עצמו ע"פ זה נראה שהרמב"ן סובר ששם אלקים הוא השם השייך למבול

²⁰ וַיִּבְרַךְ אֹתָם אֱלֹקִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹקִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמלאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְבֹשׁוּ וּרְדוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-תְּיֵה הָרְמָשָׁת עַל-הָאָרֶץ: (בראשית א, כח) \\ וַיִּבְרַךְ אֱלֹקִים אֶת-נֶחֱ וַאֲתֵנֶן וַאֲתֵנֶנּוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמלאוּ אֶת-הָאָרֶץ: (בראשית ט, א)

²¹ וַאֲתֵנֶן פְּרוּ וּרְבוּ שְׂרָצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ-בָהּ: (בראשית ז, ז)

²² ...ואלא לפי שצום הק' פרו ורבו ומלאו את הארץ, והם בחרו להם מקום לשבת שם ומארו פן נפוצ, לפי הפיצם משם בגזרתו (רשב"ם בראשית יא, ד) \\ והם בקשו לבטל מה שגזר הקדוש ברוך הוא ומלאו את הארץ לפיכך ויפץ אותם על פני כל הארץ בגזירתו (חזקוני שם ד) \\ וגם האבן עזרא שהבאנו למעלה בהערה 12

that God's desire was that the people disseminate and inhabit the face of the earth more broadly as their numbers swelled in contradistinction to the notion of the Dor HaPilaga.²³ While this explanation is very compelling textually, it raises the question as to why the people were so resistant to God's desire that they spread out. The Radak sees it simply as a matter of disobedience, similar to the sin of Adam; people following their own desires even at the expense of disregarding the will of God.²⁴ Clearly, the Radak's assessment is correct that the ultimate result of the actions of the Dor HaPilaga was insubordination, but there usually is an underlying cause or justification for engaging in such deviant behavior which is seemingly absent from the Pesukim.

In Sefer Shmot, Mose Rabbeinu begins his charge by requesting of Paroah to permit Bnei Yisrael to take a leave of absence from their work in order to worship God. Paroah is incensed by the request and he surmises that the petition stems from Bnei Yisrael having too much time on their hands which allowed them to ponder these fanciful thoughts. In order to quash these illusory dreams, Paroah insists on increasing the workload of the people. He does this by informing the people that he will no longer provide the raw materials for their work, but rather Bnei Yisrael will now have to collect their own straw while still meeting the previous quota for producing the bricks (לבנים).²⁵ The result of this decree is that "the people dispersed (ויפץ) throughout the Land of Egypt to gather stubble for straw."²⁶

In Sefer Melachim, Ach'av (מלך ישראל) and Yehoshafat (מלך יהודה) form an alliance to fight against the threatening superpower Aram. In the prelude to the battle, Ach'av gathers the prophets in order to seek their counsel as to whether he should engage in this battle. All the prophets answer in the affirmative. Michayahu, the only prophet of God present, has a slightly different message. In his prophecy, he describes the chaos of the upcoming battle, "I saw all Israel scattered (נפצים) over the hills like sheep without a shepherd; and God said, 'These have no

master; let everyone return to his home in safety."²⁷ He is prophesying that Ach'av will die in the battle leaving the soldiers leaderless, though aside from the king all the troops will return home safely.

In Sefer Yechezkel (the Haftorah for Parshat Kedoshim), the Navi describes God's disappointment in the failure of Bnei Yisrael to keep His commands while they continue to attempt to placate Him with their meaningless offerings. Ultimately, they will be sent into exile for their sins. Then God says He will eventually for the sake of His own name redeem the people of Israel from the lands of their exile. God describes this ingathering of the exiles as "When I bring you out from the nations and gather you from the lands in which you are scattered (נפצתם), I will accept you as a pleasing odor; and I will be sanctified through you in the sight of the nations (ונקדשתי בכם לעיני הגוים)."²⁸

Throughout Tanach, the verb "to disperse (נפץ)" is used to describe chaos and anarchy.²⁹ In addition, it also speaks to the instigator of that dispersal. The one who is powerful is able to cause or impose that dissemination upon others,³⁰ like in the famous verse, "When the Aron would set out (ויהי בנסע הארון), Moshe would say: 'Arise, God! Let Your enemies be scattered (ויפצו) (אויביך), And let Your foes flee before You!"³¹ God's power is manifest in His ability to disperse the enemy. And vice versa, one's ability to gather those that are scattered is a demonstration of strength, potency and leadership.

In the story of Paroah, there is a developing battle royale between God and Paroah as to who is the true master of Bnei Yisrael. Paroah demonstrates his domination of Bnei Yisrael by forcing them to disperse throughout the land of Egypt. Similar to the case of Ach'av, a people enslaved and scattered about without a shepherd is an indication of a lack of internal leadership and a testament to external subjugation. As found in Sefer Yechezkel, the ability to gather those slaves, strewn about, and bring them to a single cause, such as worshipping God, is a masterful

²³ ומלאו את הארץ - ברכה שימלא העולם לרובם. ולפי דעתי יברך אותם שימלאו כל הארץ ויפרדו הגוים למשפחותם בקצויה תבל לרובם, ולא יהיו במקום אחד כמחשבת אנשי דור הפלגה: (רמב"ן בראשית א, כח)
²⁴ באמת בני האדם שהולכי אחר תאוות לבם ולא יפנו למעשה הקל כי הוא ראה לישוב הארץ ממזרח למערב והם חושבים לישב במקום אחד מן הארץ לבד ולבטל רצון הקל (רד"ק בראשית יא, ה)
²⁵ גם פה וגם במגדל בבל מדובר באנשים שמיצרים חומרי בנייה ובמיוחד לבנים
²⁶ ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקשש קש לתבן (שמות ה, יב)
²⁷ ויאמר ראיתי את כל ישראל נפצים אל ההרים כצאן אשר אין להם רעה ויאמר יקוץ לא אדגים לאלה ישובו איש לביתו בשלום (מלכים א כב, יז)
²⁸ בריים ייחח ארצה אתכם בהוציא אתכם מן העמים וקבצתי אתכם מן הארצות אשר נפצתם בם ונקדשתי בכם לעיני הגוים (יחזקאל כ, מא)

²⁹ עיין עוד ויהי ממחרת וישם שאול את העם שלשה ראשים ויבאו בתוך המחרת באשמרת הבקר ויכו את עמון עד דם היום ויהי הנשארים ויפצו ולא נשארו בם שנים יחד (שמואל א יא, יא) ויאמר שמואל מה עשית ויאמר שאול כי ראיתי כי נפץ העם מעלי ואתה לא באת למעד הימים ופולשתים נאספיים ממך (שמואל א יג, יא) ויחנן בן קרח אמר אל גדליהו בפתר במצפה לאמר אלכה נא ואפה את ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע למה יפכה נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה (ירמיהו מ, טו) וישגו צאני בכל ההרים ועל כל גבעה רמה ועל כל פני הארץ נפצו צאני ואין דורש ואין מבקש (יחזקאל לד, ו)
³⁰ זה ג"כ חלק מהסבה מאחורי השתמשות בכלי הגלות - המנצח מגלה את המפסיד להראות את שלטונו על המובס
³¹ ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה! ויקוץ ויפצו איביך ויגסו משנאיך מפניך (במדבר י, לה)

feat that illustrates authority, preeminence and control.

Similarly, in the case of Migdal Bavel, there is a tug-of-war taking place. Dismissing God's instruction to inhabit the land more broadly (ומלאו את הארץ) is not simply an act of disobedience, but rather it is addressing a more fundamental question as to who is in charge. Who dictates how one conducts their life? Is man created in the image of God (צלם אלקים) to do God's bidding or does the image of God make man his own god? God's purpose in demanding that the people spread out was to firmly establish and ingrain within the people that their goal in life was to implement the will of God and to recognize His dominion. The lack of a permanent central settlement and the absence of large groups of people living together would leave people more vulnerable and less audacious. This would facilitate compliance with God's will and a recognition of his supremacy. Instead, the Dor HaPilaga defies this charge. They rebel and demonstrate their independence by gathering to live together and to be of a singular undertaking. God realizes that their unity left unconstrained will inevitably lead to a society devoid of God and Godly purpose. He is then left with no choice but to compel them to disband by mixing up their languages and encouraging divisiveness.

Now one can understand that which precipitated all the Midrashei Chazal that suggest the Dor HaPilaga were waging battle with God or engaging in idol worship. These are all indications of or different ways of describing the subversion demonstrated by their lack of adherence to God's wish that they spread out. It is man choosing to be his own god rather than subjugate himself to the will of God. Unfortunately, the solution to this defiance comes at a heavy price since as the Midrash notes that the one saving grace of the Dor HaPilaga was their unity. To enable and oblige deference to God, God was compelled to sow disharmony amongst the people in order to have them comply with His directive. This is most aptly demonstrated by the fact that prior to the story of Migdal Bavel the Torah enumerates all the descendants of Noach's children, while after the story, it only lists the lineage of the ten generations from Shem until Avram. Since God is willing to suffer indignation for the sake of peace and harmony,³² this suggests that while their solidarity was admirable, there was something fundamentally flawed with the collaboration of the Dor HaPilaga that required His intervention. In next week's Parsha, בעז"ה, we will delve into what about the unity of the Tower of Bavel was so fallacious that it required intercession even at the expense of disharmony.

Shabbat Shalom

³² תני רבי ישמעאל: גדול שלום, ששם הגדול שנכתב בקדושה, אמר הקדוש ברוך הוא ימחה במים, כדי להטיל שלום בין איש לאשתו (ויקרא רבה ט, ט) רבי אומר גדול השלום שאפילו ישראל עובדים עבודת כוכבים ושלום ביניהם אמר המקום כביכול איני יכול www.swdaf.com

לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר (הושע ד) חבור עצבים אפרים הנח לו, אבל משנחלקו מה הוא אומר (הושע י) חלק לבם עתה יאשמו הא למדת גדול השלום ושנואה המחלוקת (בראשית רבה לחו),